

USTAWA
z dnia.....

**Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem
Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego**

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1-6, które wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia, oraz
- 2) art. 16-32, które wchodzi w życie 1 stycznia 2018 r.

Art. 2. Ustawa o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1-6, art. 16-17, art. 19, art. 31 i art. 35, które wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia.

Art. 3. Traci moc ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157), z wyjątkiem art. 18 ust. 1, 4 i 5, które tracą moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 2018 r.

Rozdział 2
Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 4. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1511) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) Kancelarii Trybunału Konstytucyjnego”;

2) art. 36 ust. 5 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) Prezesie Trybunału Konstytucyjnego - dla urzędników Kancelarii Trybunału Konstytucyjnego, z uwzględnieniem ust. 5^a”.

Art. 5. W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2016 r. poz. 1510) w art. 30 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. 1. W okresie wykonywania mandatu posłowie i senatorowie nie mogą wykonywać pracy na podstawie stosunku pracy: w Kancelarii Sejmu, w Kancelarii Senatu, w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w Kancelarii Trybunału Konstytucyjnego, w Biurze Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego, w Najwyższej Izbie Kontroli, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, w Biurze Rzecznika Praw Dziecka, w Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, w Krajowym Biurze Wyborczym, w Państwowej Inspekcji Pracy, w administracji rządowej i samorządu terytorialnego - z wyjątkiem stosunku pracy z wyboru - oraz nie mogą wykonywać pracy w charakterze sędziego, asesora sądowego i prokuratora, pracownika

administracyjnego sądu i prokuratury, a także nie mogą pełnić zawodowej służby wojskowej.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 924, z późn. zm.) art. 43 otrzymuje brzmienie:

„Art. 43. Tryb postępowania w sprawach, o których mowa w art. 42, określa ustawa z dnia... o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U.....).”.

Art. 7. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1202) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Ustawa określa ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, w rozumieniu przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.”;

2) w art. 8

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Prezes Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezydenta, Szef Kancelarii Sejmu, Szef Kancelarii Senatu, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prezes Narodowego Banku Polskiego, Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Główny Inspektor Pracy, Prezes Polskiej Akademii Nauk, Kierownik Krajowego Biura Wyborczego oraz Rzecznik Ubezpieczonych składają oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego składa oświadczenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezesa Rady Ministrów, wicemarszałka Sejmu, wicemarszałka Senatu, wiceprezesa Rady Ministrów, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli, Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, wiceprezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Narodowego Banku Polskiego, pierwszego zastępcy Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz wiceprezesa Narodowego Banku Polskiego - przepisu ust. 2 nie stosuje się.”;

3) w art. 10 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Prezes Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezydenta, Szef Kancelarii Sejmu, Szef Kancelarii Senatu, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznik Praw Obywatelskich, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prezes Narodowego Banku Polskiego, Przewodniczący Krajowej Rady

Radiofonii i Telewizji, Główny Inspektor Pracy, Prezes Polskiej Akademii Nauk, Kierownik Krajowego Biura Wyborczego oraz Rzecznik Ubezpieczonych składają oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który dokonuje analizy zawartych w nim danych. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego składa oświadczenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, który dokonuje analizy zawartych w nim danych.”

Art. 8. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2015 r. poz. 1241, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3. Biurze Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego.”;

2) art. 14a otrzymuje brzmienie:

„Art. 14a. Podwyższenie wynagrodzeń urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury lub pracowników Biura Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego następuje w terminach i na zasadach określonych dla pracowników państwowej sfery budżetowej nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.”;

3) art. 15 otrzymuje brzmienie:

„Art. 15. Urzędnikowi i innemu pracownikowi sądu lub prokuratury lub pracownikowi Biura Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego przysługuje dodatek za wieloletnią pracę w wysokości wynoszącej po 5 latach pracy 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Dodatek ten wzrasta o 1% za każdy dalszy rok pracy aż do osiągnięcia 20% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.”;

4) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. Za wieloletnią pracę urzędnik i inny pracownik sądu lub prokuratury lub pracownik Biura Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego otrzymuje nagrodę jubileuszową w wysokości:

- 1) po 20 latach pracy - 75% wynagrodzenia miesięcznego;
- 2) po 25 latach pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego;
- 3) po 30 latach pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego;
- 4) po 35 latach pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego;
- 5) po 40 latach pracy - 300% wynagrodzenia miesięcznego;
- 6) po 45 latach pracy - 400% wynagrodzenia miesięcznego.”;

5) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. Urzędnikowi albo innemu pracownikowi sądu lub prokuratury lub pracownikowi Biura Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub na emeryturę, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości:

- 1) dwumiesięcznego wynagrodzenia - po 10 latach pracy w sądzie lub prokuraturze lub Trybunale Konstytucyjnym;

2) trzymiesięcznego wynagrodzenia - po 15 latach pracy w sądzie lub prokuraturze lub Trybunale Konstytucyjnym;

3) sześciomiesięcznego wynagrodzenia - po 20 latach pracy w sądzie lub prokuraturze lub Trybunale Konstytucyjnym.”;

6) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą do urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury lub pracowników Biura Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 269, z 2014 r. poz. 1199 oraz z 2015 r. poz. 1220), a w sprawach nieuregulowanych także w tej ustawie - przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.)”.

Rozdział 3 **Przepisy przejściowe i dostosowujące**

Art. 9. 1. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed wejściem w życie ustawy, o której mowa w art. 1 postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym, zwanym dalej „Trybunałem”, prowadzi się na zasadach w niej określonych.

2. Czynności procesowe dokonane w postępowaniu przed Trybunałem przed dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1 pozostają w mocy.

Art. 10. 1. Sędzia Trybunału, którego kadencja rozpoczęła się przed dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 2, może w terminie miesiąca od dnia jej wejścia w życie, złożyć Prezesowi Trybunału oświadczenie, że w związku z wprowadzeniem w trakcie trwania jego kadencji nowych zasad realizacji obowiązków sędziego Trybunału, określonych w art. 11 ust. 3, art. 13 oraz art. 14 tej ustawy, przechodzi w stan spoczynku.

2. Przejście sędziego Trybunału w stan spoczynku, o którym mowa w ust. 1 następuje pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono oświadczenie. Fakt przejścia w stan spoczynku stwierdza Prezes Trybunału w drodze postanowienia.

Art. 11. 1. Z dniem 1 stycznia 2018 r. znosi się Biuro Trybunału oraz tworzy się Kancelarię Trybunału i Biuro Służby Prawnej Trybunału.

2. Do dnia 31 grudnia 2017 r. Biuro Trybunału funkcjonuje na zasadach określonych w art. 18 ust. 1, 4 i 5 ustawy, o której mowa w art. 3, oraz aktach wydanych na podstawie tych przepisów.

3. Do dnia 31 grudnia 2017 r., Zgromadzenie Ogólne może dokonywać zmian w obowiązującym Statucie Biura Trybunału.

Art. 12. 1. Likwidacji ulega stanowisko Szefa Biura Trybunału.

2. Uprawnienia i obowiązki Szefa Biura Trybunału przewidziane w ustawie, o której mowa w art. 3, i w Statucie Biura Trybunału, wydanym na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 3 w związku z 18 ust. 4 tej ustawy, wykonuje Prezes Trybunału lub upoważniona przez niego osoba.

Art. 13. 1. Pracownicy Biura Trybunału zachowują uprawnienia i wykonują obowiązki pracownicze zgodnie z zakresem wynikającym z dotychczasowych aktów, na podstawie których powstał ich stosunek pracy do dnia:

1) 31 grudnia 2017 r., jeżeli przyjęli proponowane warunki pracy i płacy na dalszy okres w związku z likwidacją Biura Trybunału, albo

2) wygaśnięcia stosunku pracy, o którym mowa w ust. 2, albo

3) rozwiązania stosunku pracy, o którym mowa w ust. 4.

2. Stosunki pracy z pracownikami, o których mowa w ust. 1 wygasają z dniem 31 grudnia 2017 r., jeżeli:

1) do dnia 30 września 2017 r. nie zostaną im zaproponowane nowe warunki pracy i płacy na dalszy okres w związku z likwidacją Biura Trybunału, albo

2) przed dniem 15 grudnia 2017 r. odmówią przyjęcia nowych warunków pracy i płacy zaproponowanych im w związku z likwidacją Biura Trybunału.

3. Pracodawca, nie później niż do 30 września 2017 r. powiadamia na piśmie pracownika, o którym mowa w ust. 1, o terminie wygaśnięcia stosunku pracy albo o skutkach nieprzyjęcia nowych warunków pracy i płacy w związku z likwidacją Biura Trybunału.

4. Wcześniejsze rozwiązanie stosunku pracy przez pracodawcę może nastąpić za wypowiedzeniem.

5. W przypadku wygaśnięcia stosunku pracy, o którym mowa w ust. 2, lub wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 4, pracownikom, o którym mowa w ust. 1 przysługuje odprawa pieniężna ustalana na zasadach określonych w art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2016 r. poz. 1474).

Art. 14. Prezes Trybunału powołuje w drodze zarządzenia pełnomocnika do spraw likwidacji Biura Trybunału oraz organizacji Kancelarii Trybunału i Biura Służby Prawnej Trybunału i określa zakres jego obowiązków oraz wynagrodzenie.

Art. 15. 1. Zgromadzenie Ogólne w terminie do 31 lipca 2017 r. uchwała:

1) Regulamin Trybunału;

2) Statut Kancelarii Trybunału i Statut Biura Służby Prawnej Trybunału, o których mowa w art. 6 ust 2 pkt 8 ustawy wskazanej w art. 1;

3) Kodeks Etyczny Sędziego Trybunału Konstytucyjnego.

2. Prezes Trybunału w terminie do 31 sierpnia 2017 r. wyda zarządzenia, w których określi:

1) liczbę i wykaz stanowisk, na których zatrudnieni są pracownicy Kancelarii Trybunału, wymagania kwalifikacyjne związane z zajmowaniem tych stanowisk, szczegółowy zakres zadań na tych stanowiskach oraz sposób i warunki ich wykonywania;

2) regulamin wynagradzania pracowników Kancelarii Trybunału;

3) liczbę i wykaz stanowisk, na których zatrudnieni są pracownicy Biura Służby Prawnej Trybunału, dodatkowe wymagania kwalifikacyjne związane z zajmowaniem tych stanowisk, szczegółowy zakres zadań na tych stanowiskach oraz sposób i warunki ich wykonywania;

4) regulamin wynagradzania pracowników Biura Służby Prawnej Trybunału.

3. Akty, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 2 wchodzi w życie 1 stycznia 2018 r.

4. Do 25 września 2017 r. Zgromadzenie Ogólne uchwała projekt dochodów i wydatków Trybunału, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 9 ustawy wskazanej w art. 1. W projekcie uwzględnia się strukturę organizacyjną Trybunału i jego jednostki organizacyjne według stanu prawnego na dzień 1 stycznia 2018 r., określonego ustawą, o której mowa w art. 1 oraz aktami, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 2.

Art. 16. 1. Jeżeli do dnia ogłoszenia niniejszej ustawy Zgromadzenie Ogólne:

- 1) nie zostało zwołane przez Prezesa Trybunału, albo
- 2) zostało zwołane przez Prezesa Trybunału niezgodnie z wymogami ustawy, o której mowa w art. 3, albo
- 3) nie przedstawiło Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału, albo
- 4) przedstawiło Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału, a Prezydent Rzeczypospolitej nie powołał Prezesa Trybunału, albo
- 5) dokonało wyboru kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału z naruszeniem przepisów ustawy, o której mowa w art. 3

- procedurę przedstawienia kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału przeprowadza się na zasadach określonych w art. 21 niniejszej ustawy.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1-5 tracą moc wszystkie czynności i akty dokonane w ramach procedury przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału.

Art. 17. 1. W przypadku konieczności przeprowadzenia procedury przedstawienia kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału, o której mowa w art. 21, w okresie między dniem następującym po dniu ogłoszenia niniejszej ustawy a powołaniem Prezesa Trybunału, Trybunałem kieruje sędzia Trybunału, któremu Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w drodze postanowienia powierzy pełnienie obowiązków Prezesa Trybunału. Do ważności postanowienia wymagany jest podpis Prezesa Rady Ministrów.

2. Sędziego Trybunału, któremu powierza się pełnienie obowiązków Prezesa Trybunału, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wybiera spośród sędziów Trybunału o najdłuższym stażu pracy w sądownictwie powszechnym lub w administracji państwowej szczebla centralnego na stanowiskach związanych ze stosowaniem prawa.

3. W przypadku wskazanym w ust. 1, art. 11 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1 nie stosuje się.

Art. 18. Sędzia Trybunału, któremu Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej powierzył pełnienie obowiązków Prezesa Trybunału, zwany dalej: „sędzią pełniącym obowiązki Prezesa Trybunału”:

- 1) kieruje pracami Trybunału i reprezentuje Trybunał na zewnątrz;
- 2) przydziela sprawy sędziom Trybunału, którzy złożyli ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i stwarza im warunki umożliwiające wypełnianie obowiązków sędziego;
- 3) wykonuje czynności w sprawach z zakresu prawa pracy wobec pracowników Biura Trybunału;
- 4) wykonuje inne uprawnienia i obowiązki przewidziane niniejszą ustawą dla Prezesa Trybunału lub sędziego pełniącego obowiązki Prezesa Trybunału;
- 5) wykonuje uprawnienia i obowiązki przewidziane dla Prezesa Trybunału w ustawach, o których mowa w art. 1 i art. 2, w Regulaminie Trybunału oraz w Statucie Biura Trybunału.

Art. 19. Sędzia pełniący obowiązki Prezesa Trybunału zarządza ogłoszenie w odpowiednich dziennikach urzędowych wyroków Trybunału wydanych w sprawach zainicjowanych skargami konstytucyjnymi i pytaniami prawnymi, w składzie innym niż pełny, przed dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1.

Art. 20. Sędzia pełniący obowiązki Prezesa Trybunału, w terminie miesiąca od dnia następującego po dniu ogłoszenia niniejszej ustawy, przeprowadza procedurę przedstawienia

Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału na zasadach określonych w art. 21.

Art. 21. 1. Sędzia pełniący obowiązki Prezesa Trybunału zwołuje posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego w sprawie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału niezwłocznie i zawiadamia sędziów Trybunału o terminie tego posiedzenia.

2. W posiedzeniu, o którym mowa w ust. 1, uczestniczą sędziowie Trybunału, którzy złożyli ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Sędzia pełniący obowiązki Prezesa Trybunału ustala porządek obrad oraz im przewodniczy.

3. Kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału, Zgromadzenie Ogólne wyłania w drodze głosowania, według zasad określonych w ust. 4-9.

4. Każdy sędzia Trybunału, o którym mowa w ust. 2, może zgłosić swoją osobę do procedury wyłaniania kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału. Zgłoszenia przyjmuje sędzia pełniący obowiązki Prezesa Trybunału, od dnia ogłoszenia terminu posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego, o którym mowa w ust. 1, do momentu otwarcia tego posiedzenia.

5. Imiona i nazwiska sędziów Trybunału zgłoszonych zgodnie z ust. 4 umieszcza się na karcie do głosowania w kolejności alfabetycznej. Nad zgłoszonymi kandydaturami głosuje się łącznie. Głos jest ważny, gdy znak „x” lub „+” (dwie przecinające się linie) postawiono w wyznaczonym polu na karcie do głosowania przy nazwisku jednego sędziego Trybunału. Głosowanie jest tajne.

6. Wzór karty do głosowania określa sędzia pełniący obowiązki Prezesa Trybunału w drodze zarządzenia.

7. Jako kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału, Zgromadzenie Ogólne przedstawia w formie uchwały wszystkich sędziów Trybunału, którzy w głosowaniu, o którym mowa w ust. 5, uzyskali co najmniej 5 głosów.

8. W przypadku, gdy wymaganą liczbę głosów, o której mowa w ust. 7, uzyskał tylko jeden sędzia Trybunału, Zgromadzenie Ogólne przedstawia w formie uchwały jako kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału tego sędziego Trybunału, który uzyskał wymaganą liczbę co najmniej 5 głosów, oraz tego sędziego Trybunału, który zdobył najwyższe poparcie wśród sędziów Trybunału, którzy nie uzyskali wymaganej liczby co najmniej 5 głosów.

9. Jeżeli w przypadku określonym w ust. 8, najwyższe poparcie wśród sędziów Trybunału, którzy nie uzyskali liczby głosów wymaganej w ust. 7, otrzymał więcej niż jeden sędzia Trybunału, Zgromadzenie Ogólne, łącznie z sędzią Trybunału, który uzyskał co najmniej 5 głosów, przedstawia w formie uchwały jako kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału wszystkich sędziów Trybunału, którzy zdobyli tę samą, najwyższą liczbę głosów.

10. Uchwałę przedstawiającą osoby sędziów Trybunału wyłonionych jako kandydatów Zgromadzenia Ogólnego na stanowisko Prezesa Trybunału podpisuje sędzia Trybunału przewodniczący obradom i przekazuje ją niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

11. W przypadku, gdy w trybie określonym w ust. 4-9 nie doszło do wyłonienia co najmniej dwóch sędziów Trybunału jako kandydatów Zgromadzenia Ogólnego na stanowisko Prezesa Trybunału, sędzia pełniący obowiązki Prezesa Trybunału zamyka posiedzenie i ponownie zwołuje Zgromadzenie Ogólne w sprawie przedstawiania kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału.

12. Do Zgromadzenia Ogólnego, o którym mowa w ust. 11 stosuje się przepisy ust. 2-11.

Art. 22. Uruchomienie procedury określonej w art. 21 powoduje, że art. 8 i art. 11 ust. 3-15 ustawy określonej w art. 1 nie stosuje się.

Rozdział 4

Przepis końcowy

Art. 23. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1-3, art. 12 oraz art. 16-22, które wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia, oraz
- 2) art. 4-5 i art. 8, które wchodzi w życie 1 stycznia 2018 r.

Ustawa - Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego

UZASADNIENIE

I

Ustawa o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego i ustawa o organizacji trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym zmieniają zasadniczo dotychczasowy system i metodę regulacji zagadnień dotyczących funkcjonowania Trybunału. Mają one zastąpić dotychczasowe przepisy regulujące kwestie związane z Trybunałem Konstytucyjnym. Dostosowanie ich do wymogów wynikających z art. 197 Konstytucji spowodowało, że wyodrębniono dwie ustawy, których materie są rozłączne. Takie działanie jest realizacją zalecenia zespołu ekspertów do spraw problematyki Trybunału Konstytucyjnego, powołanych przez Marszałka Sejmu.

Jednocześnie, by zapewnić spójność i przejrzystość nowych regulacji prawnych i właściwe ich wdrożenie, grupa posłów zdecydowała, by przepisy wprowadzające nowe ustawy zostały zawarte w odrębnej regulacji prawnej.

W § 47 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (ZTP) sformułowano przesłanki sporządzania ustawy wprowadzającej. Zgodnie z tym przepisem jest to dopuszczalne w przypadkach, gdy nowa ustawa: 1) jest szczególnie obszerna, 2) zasadniczo zmienia dotychczasowe ustawy.

Pod pojęciem ustaw zasadniczo zmieniających dotychczasowe ustawy należy więc rozumieć takie ustawy, które regulują dziedzinę: 1) uprzednio już uregulowaną albo 2) w sposób odmienny od dotychczasowej regulacji. W takim przypadku, nawet jeśli przepisy merytoryczne nowej ustawy nie są zbyt obszerne, przepisy zmieniające, przejściowe, dostosowujące i końcowe mogą być rozbudowane. Należy je wówczas włączyć do ustawy wprowadzającej, by nie obciążać tekstu ustawy głównej. W wypadku ustawy wprowadzającej więcej niż jedną ustawę taki zabieg zapewnia spójność prawa.

Stanowienie ustaw wprowadzających służy zwiększaniu przejrzystości systemu prawnego i czytelności danej ustawy. Trybunał Konstytucyjny wskazał, że ustawa wprowadzająca ma szczególny charakter. Jej celem jest bowiem „odciążenie” ustawy głównej, by była bardziej przejrzysta. Ponadto zadaniem ustawy wprowadzającej jest uchylenie niektórych dotychczasowych przepisów, uregulowanie spraw będących w toku, przekazanie kompetencji, utworzenie instytucji czy uporządkowanie pewnych kwestii zaniedbanych wcześniej przez ustawodawcę, aby stworzyć podstawy do wejścia w życie przepisów ustawy wprowadzanej (zob. wyrok TK z dnia 28 lutego 2008 r., sygn. akt K 43/07).

Zgodnie z § 47 ust. 2 ZTP, ustawa wprowadzająca może odnosić się tylko do jednej ustawy „głównej”. Odstępstwem od tej zasady jest sytuacja, jeżeli kilka ustaw „głównych” reguluje sprawy ściśle ze sobą związane. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w projektowanej ustawie.

II

1. W celu zapewnienia przejrzystości aktu podzielono go na 4 rozdziały: *Przepisy ogólne, Zmiany w przepisach obowiązujących, Przepisy przejściowe i dostosowujące, Przepis końcowy.*

Systematyka aktu jest zgodna z wymogami wynikającymi z § 48 ZTP, z tym, że przepis uchylający ustawę o TK z 2016 r. zamieszczono przed przepisami zmieniającymi. Jest to jednak działanie celowe, oparte o istniejącą praktykę. Taka technika została zastosowana między innymi w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, czyli akcie uchwalonym już po wejściu w życie ZTP (ZTP weszły w życie 1 sierpnia 2002 r.) i nie budziła wówczas wątpliwości.

Kształt projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego odpowiada ogólnym założeniom tego typu ustaw, zgodnie z którymi najważniejszym przepisem w ustawie wprowadzającej jest przepis o wejściu w życie ustawy „głównej” i z tego względu należy umieścić go na pierwszym miejscu. Następnie zamieszcza się przepisy wprowadzające formalne zmiany w systemie prawnym - przepisy zmieniające i uchylające. Dopiero po nich należy zamieścić przepisy przejściowe i dostosowujące. To znaczy, że najpierw przesądza się o zmianach, a później reguluje konsekwencje tych zmian (G. Werczyński, Komentarz do § 48 załącznika rozporządzenia w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, pkt 1, Lex).

2. W pierwszej kolejności w projekcie zamieszczono przepisy o wejściu w życie dwóch ustaw: ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawy o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

Projekt zakłada, że ustawa o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem: 1) art. 1-6, które wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia oraz 2) art. 16-32, które wchodzi w życie 1 stycznia 2018 r.

Wcześniejsze wejście w życie art. 1-6 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK jest konieczne, gdyż trzeba określić, między innymi, jakie są organy wewnętrzne TK i czym jest Zgromadzenie Ogólne Sędziów TK, a także wskazać jego kompetencje.

Jeśli chodzi o art. 16-32, czyli rozdział III działu I ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK, dotyczący nowych jednostek organizacyjnych Trybunału projekt zakłada, że przepisy te wejdą w życie 1 stycznia 2018 r. W ten sposób projektodawca daje czas na czynności związane z likwidacją Biura TK oraz utworzeniem Kancelarii TK i Biura Służby Prawnej. Dzięki przepisom przejściowym i dostosowującym, zawartym w ustawie – Przepisy wprowadzające w ciągu roku będzie można rozpocząć procedury reorganizacji aparatu pomocniczego Trybunału.

Należy zwrócić uwagę, że projektodawca nie chce wprowadzać zmian w strukturze jednostek organizacyjnych TK w sposób natychmiastowy, bez zapewnienia określonych gwarancji pracowniczych dotychczasowym pracownikom Biura TK. Z tego też względu przepis uchylający ustawę o TK z 2016 r. czasowo utrzymuje w mocy art. 18 ust. 1, 4 i 5 tej ustawy dotyczący Biura TK.

Dodatkowo przez wzgląd na kwestię finansów publicznych projektodawca chciał uniknąć sytuacji, w której w trakcie trwania roku budżetowego konieczne byłoby zmienianie ustawy budżetowej w związku z nową strukturą organizacyjną jednostek pomocniczych Trybunału. Nowa struktura nie została ujęta w obecnych planach finansowych TK, gdyż w momencie ich ustalania nie był znany projekt ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK. Dlatego też przepisy dostosowujące nakazują, by przy planowaniu budżetu TK na 2018 r. uwzględnić Kancelarię TK i Biuro Służby Prawnej TK, które zaczną działać od 1 stycznia 2018 r. Wcześniej zostaną wydane akty określające strukturę organizacyjną i liczbę pracowników, którzy mają być zatrudnieni w tych jednostkach. Ma to ułatwić ukształtowanie organizacji i zasobu kadrowego Kancelarii TK i Biura Służby Prawnej.

Pozostałe przepisy ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem wejdą

w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia. Projektodawca w tej decyzji kierował się nie tylko potrzebą umożliwienia Trybunałowi zapoznania się ze zmieniającym stanem prawnym, ale też wykorzystał okres świąteczny, w którym zewnętrzny wymiar pracy tego organu (orzekanie) ulega faktycznemu zawieszeniu. W ten sposób *vacatio legis* nie wpłynie na rzeczywiste funkcjonowanie Trybunału.

Ustawa o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1-6, art. 16-17, art. 19, art. 31 i art. 35, które wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia. Ma to umożliwić określenie podstawy wynagrodzenia sędziów TK oraz uposażenie sędziów TK w stanie spoczynku, a także zapewnić sędziom TK objęcie urzędu TK, gdyż wskazane przepisy wskazują początek urzędowania. Wcześniejsze wejście w życie określonych przepisów ustawy ma też umożliwić określonym sędziom przejście w stan spoczynku.

3. Projektowane przepisy wprowadzające uchylają ustawę z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157), ale czasowo utrzymują w mocy art. 18 ust. 1, 4 i 5 tej ustawy ze względu na to, że likwidacja Biura TK nastąpi dopiero 1 stycznia 2018 r., gdy zostaną powołane Kancelaria TK i Biuro Służby Prawnej TK.

4. W ustawie wprowadzającej zamieszczono przepisy zmieniające. Jest to konsekwencją tego, że ustawy: o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego oraz o organizacji i trybie postępowania przed TK oddziałują na treść innych ustaw. Projektowane przepisy zmieniające mają zapewnić jednolitość i spójność systemu prawnego.

Należy podkreślić, że te przepisy zmieniające, które odnoszą się do ustaw regulujących kwestie Biura TK i jego pracowników wejdą w życie dopiero 1 stycznia 2018 r. Jest to gwarancja, że dotychczasowi pracownicy Biura TK nie zostaną pozbawieni uprawnień przysługujących im na mocy innych aktów prawnych.

5. W odniesieniu do postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym ustawa przewiduje działanie nowego prawa. To znaczy, że zgodnie z art. 9 ust. 1 projektu, w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK, postępowanie prowadzi się na zasadach określonych w tej ustawie. Projektodawca w art. 9 ust. 2 ustawy uznał też, że czynności procesowe w postępowaniu przed Trybunałem dokonane przed wejściem w życie ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK pozostają w mocy. W ten sposób ma być zapewniona ochrona interesów będących w toku. Dzięki takiej regulacji cykl pracy Trybunału nie zostanie zaburzony. Należy pamiętać, że projektowana ustawa o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w zakresie dotyczącym procedury nie zmienia w sposób diametralny reguł postępowania, a jedynie je usprawnia. Z tego względu sędziom TK nie będzie trudno zapoznać się z nowymi przepisami i stosować je. Zastosowanie nowych regulacji do dotychczasowych postępowań nie wpłynie negatywnie na sytuację prawną podmiotów inicjujących postępowanie przed TK i innych uczestników tego postępowania.

6. W projektowanej ustawie zawarto też przepisy przejściowe i dostosowujące dotyczące:

1) wykonywania obowiązków sędziów TK zgodnie z ustawą o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego;

2) statusu pracowników Biura Trybunału Konstytucyjnego oraz reorganizacji aparatu pomocniczego Trybunału, zniesienia Biura Trybunału Konstytucyjnego, a także kwestii związanych z utworzeniem Kancelarii Trybunału i Biura Służby Prawnej Trybunału;

3) konieczności wydania określonych aktów wewnętrznych przez Zgromadzenie Ogólne i Prezesa TK;

4) możliwego wakatu na urzędzie Prezesa TK oraz ewentualnej procedury wyłonienia kandydatów na Prezesa TK przez Zgromadzenie Ogólne i przedstawienia ich Prezydentowi RP w związku z nadzwyczajnymi okolicznościami.

6.1. W związku z tym, że ustawa o statusie sędziów TK przewiduje nowe zasady realizacji dotychczasowych obowiązków (np. jawność oświadczeń majątkowych), co stanowi zmianę zasad, na jakich sędziowie TK obecnej kadencji byli wybierani do Trybunału. Jest to zmiana restrykcyjna w stosunku do przepisów dotychczas obowiązujących. Stanowi więc zmianę warunków dotyczących m.in. ograniczenia prawa do prywatności w związku z pełnioną funkcją publiczną, na jakich sędziowie wyrażali zgodę na kandydowanie. W tej sytuacji projektodawca proponuje, by sędzia Trybunału, którego kadencja rozpoczęła się przed dniem wejścia w życie ustawy o statusie sędziów TK, w terminie miesiąca od dnia jej wejścia w życie, mógł złożyć Prezesowi Trybunału oświadczenie, że w związku z wprowadzeniem w trakcie trwania jego kadencji nowych zasad realizacji obowiązków sędziego Trybunału, określonych w art. 11 ust. 3, art. 13 oraz art. 14 tej ustawy, przechodzi w stan spoczynku. Przejście sędziego Trybunału w stan spoczynku w tym przypadku następuje pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono oświadczenie. Fakt przejścia w stan spoczynku stwierdza Prezes Trybunału w drodze postanowienia.

Wskazana norma daje sędziom TK możliwość podjęcia decyzji co do dalszego sprawowania urzędu na zmienionych zasadach bez utraty uprawnienia do stanu spoczynku.

6.2. Jeśli chodzi o zmiany w organizacji aparatu pomocniczego Trybunału, projektodawca zdecydował, że Biuro TK będzie funkcjonować do 31 grudnia 2017 r. Z dniem 1 stycznia 2018 r. zostanie ono zniesione, a powstaną Kancelaria Trybunału i Biuro Służby Prawnej Trybunału. Do 31 grudnia 2017 r. Biuro Trybunału ma funkcjonować na zasadach określonych w art. 18 ust. 1, 4 i 5 ustawy o TK z 2016 r. Do tego czasu Zgromadzenie Ogólne może dokonywać zmian w Statucie Biura Trybunału. Ma to znaczenie ze względu na to, że być może pojawi się konieczność dostosowania tego Statutu do nowej ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK.

Od dnia następującego po dniu ogłoszenia ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego do 31 grudnia 2017 r. uprawnienia i obowiązki Szefa Biura Trybunału przewidziane w ustawach i Statucie Biura Trybunału wykonuje Prezes Trybunału lub upoważniona przez niego osoba (art. 12 projektu). By nie istniały wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie projektodawca w art. 12 ust. 1 wskazał wyraźnie, że stanowisko Szefa Biura Trybunału ulega likwidacji. Tę normę można też wywieść z tego, że przepisy ustawy o TK z 2016 r. w zakresie dotyczącym Szefa Biura TK tracą moc.

Projektowany art. 13 ust. 1 zakłada, że pracownicy Biura TK zachowują uprawnienia pracownicze oraz wykonują obowiązki pracownicze zgodnie z zakresem wynikającym z dotychczasowych aktów, na podstawie których powstał ich stosunek pracy. Stan taki ma trwać albo do 31 grudnia 2017 r., jeśli pracownik przyjmie nowe warunki pracy i płacy zaproponowane przed pracodawcą w związku z reorganizacją aparatu pomocniczego TK, albo do wygaśnięcia stosunku pracy z dniem 31 grudnia 2017 r. na zasadach określonych w

przepisach wprowadzających, albo do rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem.

Projekt przewiduje, że stosunki pracy z pracownikami Biura TK wygasają z dniem 31 grudnia 2017 r., jeżeli: do dnia 30 września 2017 r. nie zostaną im zaproponowane nowe warunki pracy i płacy na dalszy okres w związku z likwidacją Biura TK, albo gdy przed dniem 15 grudnia 2017 r. odmówią przyjęcia nowych warunków pracy i płacy.

Pracodawca, nie później niż do 30 września 2017 r. powiadamia na piśmie pracownika Biura TK o terminie wygaśnięcia stosunku pracy albo o skutkach nieprzyjęcia nowych warunków pracy lub płacy w związku z likwidacją Biura TK. Wcześniejsze rozwiązanie stosunku pracy przez pracodawcę może nastąpić za wypowiedzeniem.

Wskazane przepisy nie wykluczają działań pracodawcy wobec pracowników Biura TK na zasadach ogólnych w wypadku, gdy te działania nie mają związku z likwidacją Biura TK.

W przypadku wygaśnięcia stosunku pracy lub wypowiedzenia, o których mowa w przepisach wprowadzających pracownikom Biura TK przysługuje odprawa, o której stanowi art. 8 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

Proponowane rozwiązanie spełnia standardy ochrony praw pracowniczych.

Według projektowanego art. 14, Prezes Trybunału powołuje w drodze zarządzenia pełnomocnika do spraw likwidacji Biura Trybunału oraz organizacji Kancelarii Trybunału i Biura Służby Prawnej Trybunału i określa zakres jego obowiązków oraz wynagrodzenie. Jak zostało wskazane w uzasadnieniu projektu ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (druk nr 963) zmiany w strukturze jednostek organizacyjnych TK są konieczne. Mają one usprawnić funkcjonowanie Trybunału oraz dokonać optymalizacji działalności organizacyjnej i administracyjnej oraz zapewnić, by aparat pomocniczy TK miał charakter profesjonalny.

Stworzenie racjonalnej struktury organizacyjnej jednostek pomocniczych TK będzie sprzyjać oszczędnościom i ograniczy rosnące co roku koszty utrzymania Biura TK.

Instytucja pełnomocnika do spraw organizacji nowych struktur i jednostek organizacyjnych nie jest czymś nowym w polskim prawie. Jako przykład można podać instytucje pełnomocników do organizacji ABW i AW w procesie tworzenia tych służb (likwidacja UOP).

Głównym zadaniem pełnomocnika Prezesa TK ma być likwidacja Biura TK i organizacja Kancelarii TK i Biura Służby Prawnej. Działania pełnomocnika będą okazją do weryfikacji struktur organizacyjnych i analizy przydatności poszczególnych komórek dla realizacji przez TK jego konstytucyjnych kompetencji. Umożliwi to likwidację zbędnego aparatu biurokratycznego albo zmodyfikowanie istniejących struktur, by służyły celom Trybunału.

Przedstawione przez Trybunał Konstytucyjny w wyniku działań sieci obywatelskiej watchdog informacje dotyczące umów cywilnoprawnych zawieranych przez TK (<http://siecobywatelska.pl/wp-content/uploads/2016/04/Tabela-um%C3%B3w-zawartych-w-2015-r-i-2016.pdf>) pokazują, że w wielu wypadkach sędziowie TK oraz komórki Biura TK korzystały z pomocy osób, wykonujących pracę w oparciu o umowy cywilnoprawne.

Takie działania mogłoby sugerować, że pracownicy Biura TK zatrudnieni na podstawie umów o pracę jako bezpośredni współpracownicy sędziów, a także Zespół Wstępnej Kontroli Skarg i Wniosków czy Zespół Orzecznictwa i Studiów (informacja o strukturze Biura TK zaczerpnięta ze statutu Biura) nie były w stanie swoim zasobem kadrowym podołać zadaniom, do których zostali powołani. Reorganizacja w ramach aparatu jednostek pomocniczych TK ma zrationalizować zatrudnienie i obniżyć zbędne koszty działania Trybunału.

6.3. W związku z koniecznością zapewnienia właściwego funkcjonowania Trybunału i

umożliwieniem wprowadzenia zmian w strukturach organizacyjnych jego jednostek pomocniczych w art. 15 projektu wskazano obowiązki wydania określonych aktów wewnętrznych.

Ust. 1 art. 15 projektu zakłada, że Zgromadzenie Ogólne do 31 lipca 2017 r. uchwała: 1) Regulamin Trybunału; 2) statut Kancelarii Trybunału i statut Biura Służby Prawnej Trybunału; 3) Kodeks Etyczny Sędziego Trybunału Konstytucyjnego.

Należy podkreślić, że statuty Kancelarii TK i Biura Służby Prawnej mają być przyjęte zanim zostaną utworzone nowe jednostki pomocnicze. Dzięki temu będzie możliwe określenie polityki zatrudnienia oraz przygotowanie rzetelnego projektu budżetu TK.

Stworzeniu nowych jednostek ma też służyć wydanie przez Prezesa Trybunału w terminie do 31 sierpnia 2017 r. zarządzeń dotyczących szczegółowych kwestii związanych z liczbą, wykazem stanowisk w danych jednostkach organizacyjnych, wymagań kwalifikacyjnych związanych z zajmowaniem tych stanowisk, szczegółowego zakresu zadań na tych stanowiskach oraz sposobu i warunków ich wykonywania, a także regulaminów wynagradzania pracowników Kancelarii TK i Biura Służby Prawnej TK.

Akty dotyczące Kancelarii TK i Biura Służby Prawnej TK mają wejść w życie 1 stycznia 2018 r., czyli w momencie utworzenia tych jednostek. Ma to zapobiec istnieniu podwójnego reżimu prawnego dotyczącego struktur organizacyjnych Trybunału. Do końca 2017 r. będzie funkcjonowało Biuro Trybunału, a następnie zaczną działać nowe jednostki organizacyjne. Do tego czasu rozstrzygnięta zostanie kwestia ewentualnego dalszego zatrudnienia pracowników Biura TK w nowych jednostkach.

Do 25 września 2017 r. Zgromadzenie Ogólne ma uchwalić projekt dochodów i wydatków Trybunału, w którym uwzględni strukturę organizacyjną Trybunału i jego jednostki organizacyjne według stanu prawnego określonego ustawą o organizacji i trybie postępowania przed TK na dzień 1 stycznia 2018 r. Stworzenie odpowiedniego projektu będzie możliwe, gdyż wówczas będą już wydane akty dotyczące organizacji Kancelarii i Biura Służby Prawnej TK, tyle że będą one w okresie *vacatio legis*.

6.4. Ustawy: o organizacji i trybie postępowania przed TK oraz o statusie sędziów TK, które wprowadza projektowana ustawa, realizujące zalecenia wynikające z raportu zespołu ekspertów ds. TK, są uchwalane w okresie, kiedy upływa kadencja Prezesa TK.

Opinia publiczna jest informowana o działaniach Trybunału Konstytucyjnego, które nie są zgodne z obowiązującą ustawą o TK. Polegają one między innymi na uniemożliwieniu 3 sędziom Trybunału, wybranym przez Sejm VIII kadencji, udziału w Zgromadzeniach Ogólnych, które podejmują takie kwestie jak uchwalanie Regulaminu TK czy wybór kandydatów na stanowisko Prezesa TK. To zaś może podważać legalność procedowania tego podmiotu i skuteczność dokonywanych przez niego aktów.

Ponadto 7 listopada 2016 r., sędziowie Trybunału wydali rozstrzygnięcie o sygn. K 44/16, w którym uznali przepisy dotyczące wyboru kandydatów na Prezesa TK za zgodne z Konstytucją. Jednocześnie w sentencji podkreślili, że wymóg dotyczący oddania jednego głosu na jednego kandydata nie odnosi się do podjęcia przez Zgromadzenie Ogólne uchwały w sprawie przedstawienia Prezydentowi RP nazwisk na kandydatów na Prezesa i Wiceprezesa TK.

Trybunał zmienił skład orzekający w tej sprawie z pełnego na skład 5-osobowy, co nie jest dopuszczalne na gruncie ustawy o TK. Naruszył więc przepis o tym, że ustawa o TK musi być rozpatrywana w pełnym składzie (art. 26 ust. 1 pkt 6 ustawy o TK). Z komunikatu prasowego na stronie Biura TK można dowiedzieć się, że działanie TK było podyktowane odmową uczestniczenia w rozprawie przez troje sędziów i wynikającą z tego niemożnością wydania orzeczenia w pełnym składzie, a jednocześnie – z wynikającą z ustawowo określonego

kalendarza wyborczego – koniecznością pilnego rozstrzygnięcia sprawy.

W uzasadnieniu sprawy K 44/16 sędziowie Trybunału dokonali takiej interpretacji przepisów art. 16 ustawy o TK, zgodnie z którą proces wyboru i przedstawiania kandydatów na stanowisko Prezesa albo Wiceprezesa TK ma być określony nie tylko w ustawie, ale też w Regulaminie TK. W ten sposób, w wypowiedzi, która nie ma charakteru normatywnego, sędziowie Trybunału po raz kolejny dokonali naruszenia art. 7 konstytucji (*Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa*) – przyznali Zgromadzeniu Ogólnemu bez jakiegokolwiek podstawy prawnej kompetencje do modyfikacji ustawy.

Kierunek dalszego bezprawnego działania w zakresie kształtowania procedury wyłaniania kandydatów na stanowisko Prezesa TK wynika też z komunikatu Przewodniczącego Zgromadzenia Ogólnego Sędziów TK z 8 listopada 2016 r., w którym wskazano pilną konieczność przyjęcia Regulaminu TK, między innymi ze względu na wymóg wykonania wyroku TK o sygn. K 44/16. Wnioskodawcy niniejszego projektu ustawy zauważyli, że skoro wyrok TK odnosi się do zgodności norm ustawy z Konstytucją, nie ma przesłanek do jego wykonania w postaci zmiany w prawie. TK nie jest też podmiotem inicjującym proces legislacyjny. Tym bardziej, nie można mówić o wykonaniu orzeczenia TK w taki sposób, że wyda się regulamin TK (akt wewnętrzny) o określonej treści. Argument, który został użyty w komunikacie Przewodniczącego ZO TK nie ma podstaw prawnych. Jest to kolejny przykład działania organu Trybunału bez podstawy prawnej, co może wpłynąć negatywnie na system prawny, a przez to na procedury, określone w ustawie o TK, w tym procedurę przedstawiania kandydatów na stanowisko Prezesa TK.

Kumulacja okoliczności, jakimi są: 1) zmiany w systemie prawnym; 2) upływ kadencji Prezesa Trybunału, 3) podejmowane przez Trybunał i jego Prezesa działania, które nie są zgodne z Konstytucją i ustawą o TK, może sprawić, że nie uda się skutecznie wybrać kandydatów na stanowisko Prezesa TK lub powołać Prezesa TK w określonym czasie. Z tego względu, gdyby nastąpiła tego typu nadzwyczajna sytuacja projektodawca zaproponował wprowadzenie instytucji dostosowującej, a mianowicie stanowiska sędziego pełniącego obowiązki Prezesa Trybunału. Proponowane rozwiązanie ma charakter wyjątkowy, czasowy i jest podyktowane nadzwyczajnymi okolicznościami, o których była mowa powyżej.

Zgodnie z projektem Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wybiera sędziego Trybunału, któremu powierza się pełnienie obowiązków Prezesa Trybunału, spośród sędziów Trybunału o najdłuższym stażu pracy w sądownictwie powszechnym lub w administracji państwowej szczebla centralnego na stanowiskach związanych ze stosowaniem prawa. Ta norma ma być gwarancją, że działanie Prezydenta RP nie będzie dowolne i że wybierze on takiego sędziego TK, który ze względu na swoje doświadczenie zawodowe sprzed wyboru do TK, w tym także w pracy organizacyjnej, będzie dawał rękojmię właściwego zarządzania instytucją w czasie nadzwyczajnych okoliczności i zapewni sprawne i rzetelne przywrócenie zgodności z prawem funkcjonowania Trybunału.

Projektodawca uznał, że skoro w art. 126 Konstytucji RP ustawodawca konstytucyjny powierzył Prezydentowi RP zadanie stania na straży Konstytucji, to w razie wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, sędziego, który miałby pełnić obowiązki Prezesa Trybunału w okresie przejściowym (tj. do momentu powołania nowego Prezesa TK) powinien wyznaczyć właśnie Prezydent RP. Zadanie dotyczące stania na straży Konstytucji dotyczy bowiem również zapewnienia rzetelnego i sprawnego działania instytucji publicznych poprzez współdziałanie władz, o czym stanowi Preambuła do Konstytucji RP.

Rolę Prezydenta w tym zakresie wzmacnia to, że ustrojodawca upoważnił właśnie ten organ do wprowadzenia na wniosek Rady Ministrów stanu wyjątkowego między innymi w razie zagrożenia konstytucyjnego ustroju państwa (art. 230 ust. 1 Konstytucji RP).

Ponadto przyznanie Prezydentowi RP uprawnienia do wyznaczenia osoby pełniącej

obowiązki Prezesa TK jest tym bardziej uzasadnione, że Konstytucja RP powierzyła temu organowi kompetencje powoływania Prezesa TK spośród kandydatów wskazanych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów TK. Uprawnienie to jest prerogatywą Prezydenta, a zatem daje mu większą swobodę działania jednak zawsze w ramach obowiązującego prawa. Jeśli zaszłyby okoliczności, które uniemożliwiłyby Prezydentowi RP legalne powołanie Prezesa Trybunału w grudniu 2016 r., zasadne jest, by to Prezydent RP wyznaczył osobę pełniącą obowiązki Prezesa TK, która przeprowadzi - w ramach Zgromadzenia Ogólnego Sędziów TK - procedurę wyłaniania kandydatów na stanowisko Prezesa TK w sposób zgodny z przepisami prawa.

Postanowienie w sprawie czasowego powierzenia obowiązków Prezesa TK sędziemu Trybunału musi zostać kontrasygnowane przez Prezesa RM. Projektowane uprawnienie Prezydenta RP nie mieści się bowiem w art. 144 ust. 3 Konstytucji RP, a zatem jest aktem, który - zgodnie z art. 144 ust. 2 Konstytucji RP - dla swej ważności wymaga podpisu premiera.

Zgodnie z projektem, głównym zadaniem sędziego pełniącego obowiązki Prezesa TK ma być przeprowadzanie zgodnego z prawem Zgromadzenia Ogólnego, które wyłoni kandydatów na stanowisko Prezesa i przedstawi je Prezydentowi RP, a także umożliwienie sędziom TK, którzy złożyli ślubowanie wobec Prezydenta RP wykonywania ich obowiązków jako członków konstytucyjnego organu państwa oraz zapoczątkowanie procesu reorganizacji aparatu urzędniczo-biurokratycznego Trybunału.

Osobą pełniącą obowiązki Prezesa TK może być jedynie sędzia Trybunału. Osoba taka ma wykonywać powierzone jej obowiązki jedynie do momentu powołania Prezesa Trybunału spośród kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne w trybie określonym w art. 21. Na przeprowadzenie procedury wyłonienia kandydatów ustawa przewiduje jeden miesiąc. Jest to termin racjonalny, który zapewni wystarczającą ilość czasu do przeprowadzenia wyboru, a jednocześnie nie będzie stanowił nadużycia prawa przez nadmierne korzystanie z uprawnień przez osobę niebędącą Prezesem TK.

Zaproponowane rozwiązanie ma służyć realizacji równowagi władzy, a jednocześnie będzie można wypełnić dyspozycję konstytucyjną, że to Zgromadzenie Ogólne Sędziów TK przedstawia Prezydentowi RP kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału. Niedopuszczalne byłoby w związku z tym, by kwestie związane z funkcjonowaniem Trybunału powierzyć komuś spoza grona sędziów TK.

Należy przy tym podkreślić, że czasowe powierzenie sędziemu TK obowiązków Prezesa TK nie czyni tej osoby Prezesem. Jest to jedynie osoba, która ma zorganizować i przeprowadzić właściwą, zgodną z prawem, procedurę przedstawienia kandydatów na Prezesa TK w ramach Zgromadzenia Ogólnego i zapewnić bieżące funkcjonowanie instytucji. Prezydent RP musi powołać Prezesa TK spośród kandydatów wskazanych przez Zgromadzenie Ogólne i ta norma konstytucyjna ma być zachowana. Osoba pełniąca obowiązki Prezesa TK ma czuwać nad tym, by procedura była zgodna z prawem.

Zgodnie z art. 18 projektu sędzia pełniący obowiązki Prezesa Trybunału 1) kieruje pracami Trybunału i reprezentuje Trybunał na zewnątrz; 2) przydziela sprawy sędziom Trybunału, którzy złożyli ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i stwarza im warunki umożliwiające wypełnianie obowiązków sędziego; 3) wykonuje czynności w sprawach z zakresu prawa pracy wobec pracowników Biura TK; 4) wykonuje inne uprawnienia i obowiązki przewidziane ustawą dla Prezesa Trybunału, a także 5) wykonuje uprawnienia i obowiązki przewidziane dla Prezesa Trybunału w ustawach o statusie sędziów TK i o organizacji i trybie postępowania przed TK, Regulaminie Trybunału oraz Statucie Biura Trybunału. Projektodawca przyznał sędziemu pełniącemu obowiązki Prezesa TK uprawnienia Prezesa TK, by w ten sposób zapewnić ciągłość działania konstytucyjnego organu państwa, jakim jest Trybunał i zapobiec paraliżowi tej instytucji.

Projekt przyznał też dodatkowe uprawnienia dla sędziego pełniącego obowiązki Prezesa

TK, a mianowicie ustawa zakłada, że osoba ta zarządza ogłoszenie wyroków Trybunału w odpowiednich dziennikach urzędowych, w sprawach zainicjowanych skargami konstytucyjnymi i pytaniami prawnymi, wydanych w składzie innym niż pełny przed dniem wejścia w życie ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK. Jest to rozwiązanie uzdrawiające obecną sytuację, kiedy obecny Prezes Trybunału „zarządza” ogłoszenie nie posiadając ustawowej podstawy prawnej. Instytucja „zarządzenia” obowiązywała w poprzednim stanie prawnym. Obecnie obowiązująca ustawa z 22 lipca 2016 r. nakazuje Prezesowi TK złożenie wniosku w sprawie ogłoszenia orzeczenia do Prezesa Rady Ministrów. Prezes Trybunału bezprawnie kontestuje ten stan prawny, co powoduje brak możliwości ogłaszania wyroków TK. W ten sposób Prezes TK podważa spójność stanu prawnego państwa. Wprowadzona norma ma dokonać sanacji sytuacji wykreowanej przez Prezesa TK. Inne działanie nie jest obecnie możliwe, bo norma konstytucyjna wprowadzająca obowiązek ogłaszania orzeczeń Trybunału nie wskazuje adresata tego obowiązku, ani podmiotu uprawnionego do zarządzenia ogłoszenia. Ponadto należy zauważyć, że akty normatywne, o których orzeka TK mogą być ogłaszane w różnych dziennikach urzędowych. Dzienniki te nie zawsze są wydawane przez ten sam podmiot.

W projekcie wskazano, że procedurę przedstawienia kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału przeprowadza się na zasadach określonych w art. 21 przepisów wprowadzających, jeżeli do dnia wejścia w życie tych przepisów Zgromadzenie Ogólne: 1) nie zostało zwołane przez Prezesa Trybunału, albo 2) zostało zwołane przez Prezesa Trybunału niezgodnie z wymogami ustawy o TK z 2016 r., albo 3) nie przedstawiło Prezydentowi RP kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału; albo 4) przedstawiło Prezydentowi RP kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału, a Prezydent RP nie powołał Prezesa Trybunału; albo 5) dokonało wyłonienia kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału z naruszeniem przepisów ustawy o TK z 2016 r.

W przypadku zaistnienia jednej z wyżej wskazanych okoliczności tracą moc wszystkie czynności i akty dokonane w ramach procedury przedstawiania Prezydentowi RP kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału.

Uruchomienie procedury określonej w art. 21 projektu powoduje, że nie stosuje się art. 8 i art. 11 ust. 3-15 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK. Procedura określona w art. 21 jest wypadkową uprawnienia Zgromadzenia Ogólnego do przedstawiania kandydatów na Prezesa TK oraz kompetencji Prezydenta RP do powołania tego organu. Gwarantuje ona reprezentatywność wyboru, gdyż zakłada, że zawsze przynajmniej jeden z kandydatów musi uzyskać poparcie co najmniej 5 członków Zgromadzenia Ogólnego. Procedura ta nie ogranicza też konstytucyjnych uprawnień Prezydenta RP. W szczególności nie wprowadza żadnych pozakonstytucyjnych kryteriów i nie nakazuje mu dokonania wyboru osoby Prezesa TK na ich podstawie. W szczególności nie ma postulowanego ostatnio przez część sędziów TK, bezprawnego wymogu, by Prezydent RP powołał na stanowisko tego sędziego TK, który uzyskał największe poparcie w Zgromadzeniu Ogólnym.

Sposób sformułowania przepisów art. 21 ust. 7-9 projektu pokazuje, że procedura głosowania przez Zgromadzenie Ogólne na poszczególnych kandydatów stanowi jednocześnie prawną formę działania tego Zgromadzenia w formie uchwały, której celem jest przedstawienie kandydatów na stanowisko Prezesa TK Prezydentowi RP.

W związku z nadzwyczajnymi okolicznościami, zaproponowany mechanizm lepiej i skuteczniej wyraża wspólną opinię organu, a jednocześnie respektuje preferencje poszczególnych członków Zgromadzenia Ogólnego. W obliczu sporu związanego z Trybunałem Konstytucyjnym, proponowane rozwiązanie daje możliwość osiągnięcia szerokiego konsensusu co do osób, które mają być przedstawione Prezydentowi. Dodatkowo mechanizm nie różnicuje uprawnień czy siły głosów członków Zgromadzenia Ogólnego, a każdy członek tego Zgromadzenia ma wpływ na ostateczną listę kandydatów na stanowisko Prezesa TK, niezależnie od tego, jakie stanowisko wobec sporu o Trybunał zajmuje. W ten

sposób zapewnia się sędziom równość w sprawowaniu urzędu, a jednocześnie jednakową wagę i indywidualny charakter głosu oddawany w procedurze, o której mowa w art. 194 ust. 2 Konstytucji. Jedno głosowanie zapewnia reprezentatywność kandydatur, a w związku z tym, że ani Konstytucja, ani ustawa nie określa ilu kandydatów ma być przedstawionych Prezydentowi, należy przyjąć, że każdy z sędziów TK może wskazać preferencje co do swojego kandydata na stanowisko Prezesa TK. Potwierdza to sformułowanie, że Zgromadzenie Ogólne w formie uchwały przedstawia jako kandydatów określonych sędziów TK, którzy uzyskują odpowiednią liczbę głosów.

Zaproponowany mechanizm ma też umożliwić szybkie wyłonienie kandydatów na stanowisko Prezesa TK, a zatem doprowadzić do realizacji normy wynikającej z art. 194 ust. 2 Konstytucji. Opisana w art. 21 projektu forma działania Zgromadzenia Ogólnego gwarantuje, że w tej szczególnej sytuacji kandydaci na stanowisko Prezesa TK zostaną wyłonieni bez zbędnej zwłoki i w sposób zgodny z ustawą. Procedura zapewnia, że powołanie Prezesa TK przez Prezydenta RP zostanie przeprowadzone w sposób autonomiczny. Ustawa w żaden sposób nie narzuca Prezydentowi, kogo ma powołać i w ten sposób gwarantuje temu organowi swobodę w realizacji jego konstytucyjnej prerogatywy. Jednocześnie wyraźnie wyeksponowano rolę Zgromadzenia Ogólnego jako zgromadzenia wszystkich sędziów TK, które ma uprawnienie do przedstawienia kandydatów na stanowisko Prezesa TK. W ten sposób projektowana ustawa zapewnia podział i równowagę władzy, a także jej współdziałanie w kreacji wewnętrznego organu Trybunału Konstytucyjnego.

Ze względu na to, że określona w art. 21 projektu procedura jest inna niż ta, wskazana w ustawie o organizacji i trybie postępowania przed TK, nie można jej rozszerzać na inne okoliczności. Może być zastosowana jedynie w tym wypadku, do którego odnosi się ustawa – Przepisy wprowadzające.

7. Ustawa wprowadzająca ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów, które dotyczą: 1) wejścia w życie ustaw głównych, 2) uchylecia ustawy o TK z 2016 r.; 3) niektórych kwestii związanych ze strukturą Biura TK; 4) instytucji pełniącego obowiązki Prezesa TK i jego kompetencji, a także 5) przepisów o wyłonieniu kandydatów na Prezesa TK przez Zgromadzenie Ogólne. Wymienione przepisy mają wejść w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia.

Szczególne okoliczności związane ze sporem wokół Trybunału Konstytucyjnego i konieczność ochrony zgodnego z prawem działania organów władzy publicznej w demokratycznym państwie prawnym powodują, że utrata mocy obowiązującej dotychczasowej ustawy o TK (większości jej przepisów) nastąpi przed wejściem w życie ustawy o statusie sędziów TK i ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK. Ustawodawca wprowadza bowiem zupełnie nowy system aktów prawnych regulujący funkcjonowanie Trybunału Konstytucyjnego. 14-dniowy okres, w którym nie będzie kompletnej regulacji dotyczącej Trybunału Konstytucyjnego (będą obowiązywały tylko niektóre przepisy ustawy z 2016 r., ustawy o statusie sędziów TK, ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK oraz ustawy wprowadzającej) ma umożliwić dostosowanie się do nowego stanu prawnego bez konieczności podejmowania działań w oparciu o akt, który zaraz utraci moc obowiązującą. Ma to też zapobiec kolizji między dawną ustawą, a przepisami wprowadzającymi. Należy przy tym podkreślić, że w ciągu 14 dni od ogłoszenia ustawy przepisy wprowadzające – mimo braku całościowej regulacji - przepisy, które gwarantują ciągłość funkcjonowania organu i jego jednostek organizacyjnych zostaną zachowane, a uprawnienia sędziów TK i pracowników nie zostaną naruszone.

Proponowane rozwiązanie ma umożliwić uporządkowanie sytuacji w Trybunale związanej z organizacją jego działania i doprowadzić organizację i tryb postępowania przed

TK do stanu zgodnego z prawem. W szczególności przewidziane w projekcie procedury mają umożliwić sprawny i zgodny z prawem wybór kandydatów na Prezesa TK przez Zgromadzenie Ogólne, gdyby do momentu wejścia w życie ustawy nie doszło do powołania tego organu przez Prezydenta RP.

III

Z uwagi na charakter ustawy wprowadzającej nie spowoduje ona samoistnych skutków, w tym skutków finansowych, i obciążeń dla budżetu Państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Szczególny charakter *Przepisów wprowadzających* przesądza również o tym, że projekt nie musi być poddany konsultacjom.

Przedmiot projektu nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.